

T.C.
KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU
(OMBUDSMANLIK)

ŞİKAYET NO : 2015/3760

KARAR TARİHİ : 30/12/2015

RET KARARI

ŞİKAYETÇİ : Ticaret Limited Şirketi

ŞİKAYETÇİ VEKİLİ : (Yetkili Temsilci)

ŞİKAYET EDİLEN İDARE : Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi
Başkanlığı

ŞİKAYETİN KONUSU : Şikâyetçi İdareden aldığı ihalede malları zamanında teslim etmemesi gerekçesiyle İdarece hakkında cezai şart uygulandığını, kesin teminatına el konulduğunu iddia ederek kesin teminatının iadesini, uygulanan gecikme cezasının iptalini, İdarede görevli ... grup başkanı ve sorumluların cezalandırılmasını ve İdarece yapılacak başka ihalelere davet edilmeyi talep etmektedir.

ŞİKAYET BAŞVURU TARİHİ : 02/07/2015

I. USUL

A. Şikayet Başvuru Süreci

1. Şikayet başvurusu, Kurumumuza elektronik başvuru yolu ile yapılan 02/07/2015 tarih ve tarih 7901 sayı ile kayıt altına alınan şikayet başvuru formu vasıtasıyla yapılmıştır. Şikayet başvurusunun karara bağlanması için 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 41/1-a maddesi ve İmza Yetkileri Yönergesinin 7 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi uyarınca, şikayetin incelenmesine ve araştırmasına geçilmiş, 2015/3760 şikayet numaralı Kısmen Tavsiye Kısmen Ret önerisiyle Kamu Başdenetçisi'ne sunulmuştur.

B. Ön İnceleme Süreci

2. Yapılan ön inceleme neticesinde şikâyet konusunun Kurumumuzun görev alanına girdiği, şikâyetçinin menfaat ihlali koşulunu taşıdığı, idari başvuru yollarının tüketildiği ve diğer ön inceleme konularında bir eksiklik bulunmadığı, bu nedenle şikâyetin inceleme ve araştırılmasına engel bir durumun bulunmadığı tespit edilmiştir.

II. OLAY ve OLGULAR

A. Şikâyetçinin Konu Hakkındaki Açıklamaları ve İddiaları

3. Şikâyetçi şirket adına yasal yetkili ... başvuru dilekçesinde ve Kurumumuza gönderdiği elektronik postada özetle; Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) tarafından 2014 tarihinde yapılan .. adet WC .. adet Banyo Konteyneri ihalesini aldığını, söz konusu ihale ile ilgili sözleşmenin ... tarihinde imzalandığını,

3.1. Teknik Şartname verilmemesi sebebi ile ilk 12 konteyneri piyasadan AFAD'a daha önce bu işi yapmış olan firmalardan tedarik ettiğini, daha sonra işin durdurulması üzerine (Irak'taki kamplarda ihtiyaç kalmaması ve yeni kampların alt yapısının hazır olmaması sebebi ile) kalanları kendi taşeronlarına imal ettirmeye karar verdiğini,

3.2. ... tarihinde imalat alanlarına gelen ... Grup Başkanı ... ve ekibinin ihtiyaç kalmaması sebebi ile % 30 eksiltme yapılacağını ve geri kalan malzemeler için tarihine kadar süre verileceğini belirtip tutanak düzenleyerek karşılıklı imzaladıklarını,

3.3. Tutanakta belirtildiği gibi, tarihinde % 32 eksiltme sonucu taahhütlerinde kalan bütün malzemelerin hazır edildiğini, ... ve ... tarihlerinde 42 adet konteynerin teslim edildiğini, daha sonra diğer firmalardan da alınmak üzere sevkiyatın durdurulduğunu, ... tarihinde ... Grup Başkanı ile yaptıkları görüşme neticesinde dilekçe yazdıklarını,tarihlerinde kalan bütün konteynerlerin tamamen ve eksiksiz alındığını, bu sevkiyatlara ait Sevkiyat Teslim Tutanakları ve Sevk İrsaliyelerinin mevcut olduğunu,

3.4. Sevkiyat sırasında hiçbir bilgi verilmemesine ve taahhütlerinde olan bütün malzemelerin teslim edilmesine rağmen, 2014 tarihinde yollanan yazı ile 10 gün geç kaldıklarının belirtildiği (kuruma ait sevkiyatı kendilerinin geç yaptığı), bu sebeple teminat mektuplarının gelir kaydedilip ceza uygulanacağını bildirildiği,

3.5. Taraflarına kötü niyetle oyun oynandığını, sevkiyata başlanmasına rağmen sevkiyat ortasında geç olarak dilekçe verildiğini, taraflarına verilen son tarih olan 2014 tarihinde veya sonrasında konteynerlerin hazır olmadığına dair hiçbir tespitin yapılmadığını, daha sonra % 32 eksiltme ile ilgili ellerinde kalan malzemelerin alınması için defalarca dilekçeler yazıldığını ancak cevap verilmediğini,

3.6. Sevk edilen konteynerlerin tamamen ve eksiksiz olarak kabul edildiğini, ... Grup Başkanı tarafından firmalarının arandığını, tekrar ihtiyaç doğduğu için konteynerlerin alınacağını belirtildiğini, ancak aradan aylar geçtikten sonra başka firmalardan artırım yapıp, ellerindeki konteynerlerin alınmadığının tespit edildiğini,

3.7. Firmalarının kasıtlı olarak zor duruma düşürülmeye çalışıldığını, haksız cezalar uygulanarak teminat mektuplarının irat kaydedildiğini ve eksiltme yapıldığını, toplamı 3.933.000,00 TL olan sözleşmeden eksiltmeler ve cezalarla birlikte 1.000.000,00 TL'den fazla zarar verdirildiğini,

3.8. Konteynerlerin tamamen, eksiksiz ve zamanında teslim edildiği halde cezalar uygulandığını, eksiltme neticesinde ellerinde konteynerler kaldığı halde diğer firmalara yeniden imalat yaptırılarak kendilerinden alınmadığını,

3.9. Görevini kötüye kullanan ve haklarında kurumda kötü algı oluşturup, keyfi cezalar uygulayan, bütün işleri hep aynı firmaya veren Grup Başkanından şikâyetçi olduklarını belirterek haklarının iadesini, diğer ihalelere davet edilmelerini ve sorumluların cezalandırılması için gerekli işlemlerin yapılmasını talep etmektedir.

B. İdarenin Şikâyete İlişkin Açıklamaları

4. Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı'nın 2015 tarih ve sayılı yazısında; söz konusu ihalenin 5902 sayılı Kanununun 23. maddesinde belirtilen özel hesabın kullanılması suretiyle yapılmış olduğundan dolayı 4734 ve 5018 sayılı Yasalara tabi olmayıp Maliye Bakanlığı ile birlikte çıkarılmış olan Afet ve Acil Durum Harcamaları Yönetmeliğine göre satın almasının gerçekleştirildiği,

4.1. Başkanlıklarınca ... tarihinde ihalesi yapılan 971 adet konteyner alımı için işin aciliyetine binaen ihaleye davet edilen firmalardan teknik şartnameye uygun olarak üretim yapabilecek olanlar arasından teslimatın kısa olması nedeniyle 5 firmaya pay edildiği,

4.2. Yüklenici olan bu 5 firmadan 4 tanesinin sözleşmeyi süresinde imzaladığı, şikayette bulunan firmasının o dönemdeki yüklü miktardaki vergi borcunun, vergi affı yasasına girmesi için idarelerinden ek süre talep ettiği, firmaya gerekli süre verildikten sonra sözleşmenin imzalandığı,

4.3. Sözleşme ifa süresi ... tarihinde dolan ihalede şikayet eden firmanın sadece 12 adet konteyner teslim ettiği, diğer yüklenici firmaların zamanında teslimatlarını yaptıkları, kurulan komisyonla firmanın üretim yapmış olduğu fabrikada yapılan kontrollerde üretimin tamamlanmadığının tespit edildiği, fabrikada tutulan tutanağa istinaden sözleşmenin 19 uncu maddesi gereğince iş eksilişinin yapıldığı ve firmaya ... tarihine kadar süre verildiği, ancak firmanın üretimi bu tarihte de tamamlamadığı,

4.4. tarihinde idarelerine işi bitirdiğine dair dilekçe verdiğini, firma idarelerinin iyi niyetine karşın işi süresinde bitiremediği için sözleşmenin 19 ve 27 nci maddelerine dayanılarak cezai işlemlerin uygulandığı,

4.5. 2014 yılı ... ayı ortalarında Suriye'den ülkeye yeniden başlayan yoğun göç hareketleri nedeniyle tekrar konteyner ihtiyacı hâsıl olduğu, teslimat sürecinde eksiksiz, hatasız ve süresinde teslimat yapan firmalarla iş artışı yapıldığı açıklanarak şikâyetçi firmanın somut olay, bilgi ve belgelerle sabit hususlara aykırı bir şekilde asılsız ve mesnetsiz suçlamalarda bulunduğu belirtilmiştir.

4.6. Diğer taraftan, şikayet edilen kurumdan alınan yazı ve eklerinden şikayete konu hususlara ilişkin bilgi ve belgelerin eksik gönderildiği anlaşıldığından, 2015 tarih ve ... sayılı yazımızla, gerekli açıklamalarla birlikte şikayet dosyasının bir örneğinin gönderilmesi istenilmiştir. Anılan kurum tarafından da 2015 tarih ve sayılı yazı ekinde söz konusu ihale dosyası gönderilmiştir.

4.7. AFAD Başkanlığı tarafından gönderilen 2015 tarih ve sayılı ek yazıda ise; Sözleşmenin 27.1 maddesine göre yüklenici firmaya ... tarih sayılı yazı ile ihtar yapıldığı, 27.4 maddesine göre firmanın üretimini yapmış olduğu fabrikada görevli personellerince tespit yapılarak durum hakkında 2014 tarihinde fabrikada tutanak düzenlendiği, yüklenici firmaya ayrıca sözleşmenin fesih edildiğine dair bir tebligat ve fesih kesin hesap tutanağının düzenlenmediği açıklanmıştır.

C. Olaylar

5. AFAD Başkanlığı tarafından 2014 tarihinde 971 adet Konteyner alım işi için Afet ve Acil Durum Harcamaları Yönetmeliği'nin 17 nci maddesine göre Pazarlık Usulü ile ihale yapılmış ve söz konusu iş 5 ayrı firma arasında pay edilerek 2014 tarihinde İhale Komisyonu Kararı ile ihale onaylanmıştır. İdarece firmalara 2014 tarih ve sayılı sözleşmeye davet yazısı yazılmış, şikayetçinin de içinde bulunduğu şirketler yazının tebliğ tarihinden itibaren 3 gün içinde sözleşmeyi imzalamak davet edilmiştir.

5.1. Şikayetçi Ltd. Şti., 2014 tarihli dilekçe ile 1 haftalık ek süre talebinde bulunmuş idarece talebinin uygun bulunması üzerine, 2014 tarihinde 120 adet WC 94 adet Banyo Konteyneri Alımı İşine Ait Sözleşmeyi imzalamıştır. Ltd. Şti. ile imzalan sözleşmeye göre işin bedeli 3.933.000,00TL, işin süresi 40 gün, teslimat yeri fabrika olup işin başlama süresi sözleşmenin imzalandığı tarihten itibaren 3 gündür. Dolayısıyla işe başlama tarihinin 2014 tarihi olduğu tespit edilmiştir.

5.2. İdare tarafından yüklenici şirkete yazılan 2014 tarih ve sayılı yazı ile 2014 tarihinde teslimata hazır olan kısmının teslim alınacağı bildirilmiştir. 2014 tarih ve ... sayılı OLUR ile ihalede firmaların üretimlerini, takiplerini ve gerekli gördüğü takdirde de sözleşme maddelerini tebliğ etme uygulaması için ... Grup Başkanı, Memur ve Santral Memuru ... görevlendirilmiştir. 2014 tarihli muayene ve kabul tutanağına göre yüklenici tarafından teslim edilen 6 adet WC konteynerin kabulü yapılmış buna istinaden de 2014 tarih ve sayılı yazı ile yükleniciye 2014 tarihli fatura bedeli olan 105.000,00TL (KDV hariç) tutarında ödeme yapılmıştır. 2014 tarihinde yukarıda belirtilen kişilerce; sözleşmenin 19/1 inci maddesine göre %30 eksiltme hakkının kullanıldığı, kalan 66 adet Banyo ve 80 Adet WC'den 12 WC'nin teslim edildiği, 5 adet WC ve 5 Adet Banyonun teslimata hazır olduğunun tespit edildiği, yüklenici firmanın sözleşmeden kaynaklanan (27/2 nci madde) cezai şartları kabul ederek, 2014 tarihinde tamamını teslim edeceğini ve etmediği takdirde kesin teminatının irat kaydedileceğini, hazır olan ürünlerin teslim alınarak geri kalan ürünlerin teslim alınmayacağını kabul ettiğini belirterek yüklenici ile birlikte tutanak düzenlenerek birlikte imzalanmıştır.

5.3. Yüklenici tarafından, 2014 tarihinde İdareye verilen dilekçede; 2014 tarihli tutanakla, taahhütlerinde olan 214 adet konteynerden teslimata geç kalmaları nedeniyle %32 eksiltmeye gidilerek 68 adet eksiltildiği, ancak imalata girilmeden önce bütün malzeme alındığından 68 adet konteynerin malzemelerinin ellerinde kaldığını, söz konusu konteynerlerin özel üretim olması nedeniyle standart dışı olduğu ve başka işte kullanılmasının mümkün olmadığı, bu işin maliyetinin işçilik hariç 750.000,00 TL kadar olduğu, bunun sadece kendilerine değil milli servete de zarar olduğu ve bütün malzemenin hurdaya gideceğini belirterek bu konuda firmalarına olanak sağlanmasını talep etmiştir.

5.4. 2014 tarihinde yüklenici firma tarafından hazır olan konteynerlerin teslim ve muayene kabul işlemlerinin yapılması için dilekçe verilmiş olup idarece 12 adet WC'nin muayene kabulü yapılmıştır. Şikayetçinin 2014 tarihinde Başkanlıklarına vermiş olduğu dilekçeye istinaden malzemelerin tamamının hazır olduğunun bildirildiği, idarelerinin konteyner ihtiyacının hala devam ettiğinden

dolayı, sözleşme sırasında verilmiş olan 235.980,00 TL tutarındaki kesin teminatın gelir kaydedileceği, 2014 tarihinden itibaren 2014 tarihi arasında geçen 10 gün içinde sözleşmenin 27.2 nci maddesi gereğince gecikilen her takvim günü için binde bir oranında gecikme cezasının uygulanacağı ve hakedişinden 39.330,00 TL'nin kesilerek eksiltmeye konu geri kalan kısmının da bu şartlar altında alınmasının kararlaştırıldığı belirtilmiştir.

5.5. İdare tarafından yüklenici firmaya hitaben yazılan 2014 tarih ve sayılı yazıda; 2014 tarihine kadar sadece 12 adet WC konteynerinin teslim edildiği, 2014 tarihinde fabrikada yapılan denetim sonucunda 5 adet banyo ve 5 adet wc konteynerinin hazır olduğunun imza altına alındığı, sözleşmenin 19.1 maddesine göre % 30 eksiltme yapılacağı, 2014 tarihine kadar 84 wc ve 66 banyonun teslim edilmesi, edilmemesi durumunda kesin teminatın gelir kaydedileceği, üretilen kısmın teslim alınacağı, hazır olmayan kısmın teslim alınmayacağına imza altına alındığı bildirilmiştir.

5.6. 2015 tarihinde 42 adet wc ile 50 adet banyo konteyneri için Muayene Kabul Tutanağı düzenlenmiştir. Söz konusu tutanakta, 92 adet konteynerden 19 adedinin hafif, 10 adedinin ise ağır kusurlu olduğu belirtilmek suretiyle 63 adedinin kabulünün ... AFAD İl Müdürlüğü tarafından yapıldığı anlaşılmıştır. AFAD tarafından 2015 tarihli sayılı yazıyla sözleşme kapsamında 63 adet konteynere ait 1.178.500,00 TL (KDV hariç) ödeme yapılmıştır.

5.7. Şikayetçi, 2015 tarihinde idareye müracaat ederek 2014 tarih ve 905.060,00 TL bedelli faturanın 622.478,84 TL (282.581,16 TL eksik) olarak ödenmesi ile ilgili bilgi talep etmiştir. İdare tarafından 2015 tarihinde 17 adet wc ile 12 adet banyo konteyneri ile ilgili Muayene Kabul Tutanağı düzenlenmiş ve bunlara ilişkin ödeme de 2015 tarihinde yapılmıştır. Şikayetçi idareye verdiği 2015 tarihli ve ... evrak kayıt numaralı dilekçesi ile; ... 2014'ten bu yana ihalelere davet edilmeme nedenlerini ve hatalarını düzeltmek için bilgi verilmesini istemiştir. İdarece yazılan 2015 tarih ve sayılı cevabi yazıda; firmanın, söz konusu ihalede üretime zamanında başlamaması, teslimatları geciktirmesi ve Başkanlıklarının taleplerini karşılamamasından dolayı ihalelere davet edilmediği belirtilmiştir.

5.8. Şikayetçinin 2015 tarih ve evrak kayıt sayılı dilekçesine istinaden, idare yüklenici firmaya 2014 tarih ve ... sayılı yazı ile Afet ve Acil Durum Yönetmeliğine ait yapılan ihalelerde yönetmeliğin idarenin taleplerini karşılamadığından dolayı eksik olan veya tanımlanmayan konular için 4734 ve 4735 sayılı Kanunların baz alınarak idari şartname ve sözleşmenin kullanıldığı, Başkanlıklarının görevlendirmeye yetkili amirleri tarafından resmi olarak görevlendirilen personelin tutmuş olduğu Kurumları için tespit niteliğinde kabul görmüş olan tutanağa göre işlem yapıldığı, görevlendirilen personeli 2014 tarihinde tutmuş olduğu tutanağa göre firmaya 2014 tarihinde kadar süre verilmiş olmasına rağmen ürünlerin hazır olduğu 2014 tarihinde idareye verilen dilekçe ile bildirildiği, 4735 sayılı Kanunun 20 nci maddesinde belirtilen kesin teminatın gelir kaydedileceği durumlardan, *“yüklenicinin taahhüdünü ihale dokümanı ve sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirmemesi veya işi süresinde bitirmemesi”* açık olarak belirtilmiş olduğundan dolayı kesin teminatın irat kaydedildiği, süresi dolan kesin teminatın hakedişinden kesilmesi için komisyon kararının bulunduğu, sözleşme yapılan firmalardan işi zamanında eksiksiz ve sorunsuz olarak teslim eden firmalara işi artışı yapıldığı, firma ile yapılan sözleşme süresini 42 gün geçtiğinden dolayı firmaya iş artışı yapılmadığı hususları açıklanmıştır.

D. Kamu Denetçisi Abdullah Cengiz Makas'ın İnceleme ve Araştırma Bulguları

6. Şikayet konusu işleme ilişkin bilgi ve belgeler Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı'ndan istenilmiş, ilgili İdarece 4 numaralı paragraf ve alt bentlerinde değinilen açıklamalar yapılarak 5 numaralı paragraf ve alt bentlerinde değinilen belge örnekleri gönderilmiştir.

III. HUKUKİ DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE A. İlgili Mevzuat

7. 5902 sayılı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un "Kaynak Yönetimi" başlıklı 23 üncü maddesi; "... Afet ve acil durum hallerinde ortaya çıkan ihtiyaçların karşılanması amacıyla sınırlı olmak üzere bu hesaptan yapılacak harcamalar, **5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümlerine tabi değildir...**" hükmünü düzenlemektedir.

8. 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun'un "Mali Hükümler" başlıklı 33 üncü maddesinde; "... Afet tertipleri ve acil afet hesaplarından verilecek avanslar ile yapılacak yardım ve harcamaların usul ve esasları Maliye Bakanlığı ve Bayındırlık ve İskân Bakanlığınca müştereken hazırlanacak bir yönetmelikle belirlenir. ..." şeklindedir.

9. 06/03/2011 tarih ve 27866 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Afet ve Acil Durum Harcamaları Yönetmeliği'nin; "Amaç" başlıklı 1 inci maddesi; "Bu Yönetmeliğin amacı; afet ve acil durum faaliyetleri ödeneğinin özel hesaba aktarılmasına ve bu hesaplardan yapılacak harcamaların muhasebeleştirilmesine, denetlenmesine ve alımlarda kullanılacak ihale yöntemlerine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir." şeklindedir.

9.1. Aynı Yönetmeliğin "Kapsam" başlıklı 2 nci maddesi "Bu Yönetmelik, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, kamu kurum ve kuruluşları ile mahalli idarelerin afet ve acil durum faaliyetleri kapsamında özel hesaplardan yapacakları mal ve hizmet alımları ile yapım işlerini, afet ve acil durum mahallinde ve işlerinde çalıştırılanlara yapılacak ödemeler ile diğer giderler ve bunlara ilişkin işve işlemleri kapsar." hükmünü,

9.2. "Dayanak" başlıklı 3 üncü maddesi "Bu Yönetmelik, 25/9/2009 tarihli ve 5902 sayılı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanununun 23 üncü maddesi ile 15/5/1959 tarihli ve 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanununun 33 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır." hükmünü,

9.3. "Temel İlkeler" başlıklı 14 üncü maddesi "Afet ve acil durum halleri dışında özel hesaplardan harcama yapılamaz. **Özel hesaplardan yapılacak harcamalar, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümlerine tabi değildir...** Afet ve acil durum hallerinde ortaya çıkacak ihtiyaçların karşılanması amacıyla yapılacak mal ve hizmet alımları ile acil nitelikteki yapım işleri, afet veya acil durum hallerinden itibaren otuz günlük süre ile sınırlı olmak üzere **bu Yönetmelikte düzenlenen ihale usulleri çerçevesinde yapılır.** Başkanlık tarafından gerekli görüldüğünde bu süre uzatılabilir. Bu kapsamda yapılacak ihalelerde; saydamlık, rekabet, eşit muamele, güvenilirlik, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanması ve kaynakların verimli kullanılması sağlanır." hükmünü,

9.4. “Pazarlık usulü” başlıklı 17 nci maddesi **“Mal veya hizmet alımları ile acil yapım işlerinin ihalelerinde teminat alınmaksızın pazarlık usulü uygulanır. İhaleye katılacak isteklilerden; ilgili mevzuat gereği ilgili odaya kayıtlı olarak faaliyette bulunduğunu ve imza sirküleri, imza beyannamesi ve vekâletname gibi teklif vermeye yasal olarak yetkili olduğunu kanıtlayan belgeler istenir. Ancak, zorunlu nedenlerle bu belgelerin temin edilememesi hâlinde isteklilerden buna ilişkin yazılı beyan alınır. Acil yapım işlerinde isteklilerden ayrıca iş deneyim belgesi istenebilir. İhalelerde, ilan yapılmaksızın en az üç istekli davet edilerek, gerekli belgeleri ve fiyat tekliflerini birlikte vermeleri istenir. Teklifler, ihale komisyonu tarafından değerlendirilerek ihale ekonomik açıdan en avantajlı teklifi veren isteklinin üzerine bırakılır.”** hükmünü düzenlemektedir. Benzer hükme 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 17 nci maddesinde de yer verilmiştir.

9.5. Yönetmeliğin “Sözleşmelerde yer alması gereken hususlar” başlıklı 20 nci maddesinde “Düzenlenecek sözleşmelerde aşağıdaki hususların belirtilmesi zorunludur... h) İşin yapılma yeri, teslim etme ve teslim alma şekil ve şartları. ı) Gecikme halinde alınacak cezalar. i) Mücbir sebepler ve süre uzatımı verilebilme şartları, sözleşme kapsamında yaptırılacak iş artışları ile iş eksilişi durumunda karşılıklı yükümlülükler...” hükmü yer almaktadır.

9.6. Aynı Yönetmeliğin “Sözleşmenin feshi” başlıklı 22 nci maddesi ise; **“...Yüklenicinin taahhüdünü sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirmemesi veya işi süresinde bitirmemesi üzerine, sözleşmede belirlenen oranda gecikme cezası uygulanmak üzere, idarenin en az üç gün süreli ve nedenleri açıkça belirtilen ihtarına rağmen aynı durumun devam etmesi halinde sözleşme feshedilerek hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilir.”** şeklindedir. Benzer düzenlemeye 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu’nun İdarenin Sözleşmeyi Feshetmesi başlıklı 20 nci maddesinde de; **“...Yüklenicinin taahhüdünü ihale dokümanı ve sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirmemesi veya işi süresinde bitirmemesi üzerine, ihale dokümanında belirlenen oranda gecikme cezası uygulanmak üzere, idarenin en az on gün süreli ve nedenleri açıkça belirtilen ihtarına rağmen aynı durumun devam etmesi... hallerinde, ayrıca protesto çekmeye gerek kalmaksızın kesin teminat ve varsa ek kesin teminatlar gelir kaydedilir ve sözleşme feshedilerek hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilir.”** şekliyle yer verilmiştir.

10. İdare ile yüklenici firma arasında 2014 tarihinde imzalanan **TC Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı 120 WC 94 Banyo Konteyneri Alımı İşine Ait Sözleşme’nin;** “Sözleşmenin süresi” başlıklı 9 uncu maddesinde; **“Sözleşmenin süresi, işe başlama tarihinden itibaren 40 (kırk) takvim günüdür.”** hükmü, **“İşe başlama tarihi”** başlıklı 10.2.1. maddesinde; **“Sözleşmenin imza tarihinden itibaren en geç 3 (üç) gün içerisinde işe başlanacaktır.”** hükmü yer almaktadır.

10.1. Sözleşmenin **“Sözleşme kapsamında yaptırılacak ilave işler ve iş eksilişi”** başlıklı 19.1. maddesinde; **“İhtiyaç halinde idarenin teklifi ve yüklenicinin de kabul etmesi durumunda sözleşmede belirtilen miktarın %100’üne kadar artırma ve %30’una kadar eksiltme yapabilir.”** hükmü,

10.2. Sözleşmenin 20.2.2. maddesinde; **“Yükleniciye süre uzatımı verilmesi halinde, yüklenici yeni teslim sürelerini gösterir teslim programını en geç beş iş günü içinde İdareye bildirir.”** hükmü,

10.3. Sözleşmenin 21.1. ve 21.2. maddelerinde; “İdare ve Yüklenici arasında sözleşmenin uygulanmasına yönelik her türlü işlem **yazılı** yapılır. Sözleşmeye göre taraflardan birinin işin yürütülmesi ve malın teslim edilmesine ilişkin bir izin, onay, belge, olur vermesi veya tespit yapması, ihbar, çağrı veya davette bulunması gerektiğinde bu işlemler taraflar arasında yazılı yapılır. İdare veya yüklenici, sözleşmenin yürütülmesi ve/veya malın teslim edilmesine ilişkin tespit yapılmasını gerektiren durumlarda, bu tespiti yazılı olarak yapar veya yaptırır ve tutanağa bağlar.” hükmü,

10.4. Sözleşmenin “Gecikme halinde uygulanacak cezalar ve kesintiler ile sözleşmenin feshi” başlıklı 27 nci maddesinin 27.1. bendi; “**İdare tarafından, bu sözleşmede belirtilen süre uzatımı halleri hariç, yüklenicinin, sözleşmeye uygun olarak malı veya malları süresinde teslim etmemesi halinde 10 (on) gün süreli yazılı ihtar yapılarak gecikme cezası uygulanır.**

27.2. bendi; **Yüklenicinin, sözleşmeye uygun olarak malı süresinde teslim etmemesi halinde, gecikilen her takvim günü için sözleşme bedelinin binde biri oranında gecikme cezası uygulanır.**

27.3. bendi; **Gecikme cezası, ayrıca protesto çekmeye gerek kalmaksızın yükleniciye yapılacak ödemelerden kesilir. Bu ceza tutarı, ödemelerden karşılanamaması halinde yükleniciden ayrıca tahsil edilir.**

27.4. bendi; **İhtarda belirtilen sürenin bitmesine rağmen aynı durumun devam etmesi halinde, ayrıca protesto çekmeye gerek kalmaksızın kesin teminat ve varsa ek kesin teminatlar gelir kaydedilir ve sözleşme feshedilerek, alım konusu iş genel hükümlere göre tasfiye edilir.”** şeklindedir.

10.5. “Sözleşmenin feshi ve işin tasfiyesi” başlıklı 28 inci maddenin 28.1.1. bendinde; “İdare, aşağıda belirtilen hallerde sözleşmeyi fesheder: a) Yüklenicinin taahhüdünü ihale dokümanı ve sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirmemesi veya işi süresinde bitirmemesi üzerine, bu sözleşmenin gecikme cezasını düzenleyen maddesinde belirlenen oranda gecikme cezası uygulanmak üzere, İdarenin bu sözleşmede belirlediği süreyi ve açıklamaları içeren ihtarına rağmen aynı durumun devam etmesi, b) Sözleşmenin uygulanması sırasında yüklenicinin 4735 sayılı Kanununun 25 inci maddesinde sayılan yasak fiil veya davranışlarda bulunduğu tespit edilmesi, hallerinde, ayrıca protesto ve sözleşme feshedilerek hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilir.” hükmü,

10.6. “Feshin bildirilmesi” başlıklı 29 uncu maddenin 29.1. bendinde; “Fesih kararı, karar tarihini izleyen beş gün içinde yükleniciye bildirilir.” hükmü,

10.7. “Fesih halinde yapılacak işlemler” başlıklı 30 uncu maddenin 30.1. bendinde “Sözleşmenin feshi halinde, yüklenici, teslim işlemlerini durdurur. ... 30.2. bendinde, “Fesih tarihi itibarıyla idare, yüklenici tarafından yapılan veya teslim edilen mal miktarlarını, hata ve eksiklerinin giderilme masrafları ile sözleşme gereğince yükleniciye ödenmesi gereken değerleri tespit eder.” hükmü,

10.8. hüküm bulunmayan haller başlıklı 33 üncü maddenin 33.1. bendinde; “Bu sözleşme ve eklerinde hüküm bulunmayan hallerde, ilgisine göre 4734 sayılı Kanun ve 4735 sayılı Kanun hükümleri, bu kanunlarda hüküm bulunmaması halinde ise Borçlar Kanunu hükümleri uygulanır.” hükmü düzenlenmiştir.

B. Şikâyet Konusuna İlişkin Uygulamalar

11. Yargıtay 15. Hukuk Dairesi'nin 19/10/2006 tarih, E.2006/3114 ve K.2006/5975 sayılı kararı; “...Davada, eser sözleşmesi gereğince davalı tarafa verilen teminat mektubunun davalı tarafından haksız olarak nakde çevrildiği iddia edilerek, teminat mektubu bedelinin nakde çevirme tarihinden itibaren faiziyle tahsili istenilmiş, mahkemece davanın kabulüne dair verilen karar davalı vekilince temyiz edilmiştir. Taraflar arasında düzenlenen 13.12.2000 tarihli sözleşme gereğince davacı taşeron sözleşmede belirtilen nitelikteki 10.825 m2 ısıcamın tamamını 15.02.2001 tarihinde davalıya teslim edecek, davalı da 4. maddede gösterilen şekilde iş bedelinin tamamını 16.06.2001 tarihinde ödemiş olacaktır. **Sözleşmenin 2/b maddesinde iş süresi, işin nevi ve kalitesi hususunda doğacak sorunlara karşı olarak davacının teminat mektubu vermesi kararlaştırılmış ve taşeron firmanın (davacının) sözleşmede belirtilen süre ve kalitede ürün teslimatı yapamaz ise davalının herhangi bir mahkeme kararına gerek duyulmaksızın teminatları nakde çevirme hakkının bulunduğu kabul edilmiştir. Alınan bilirkişi raporuna göre davacı sözleşmede kararlaştırılan 10.825 m2 ısıcamdan 9.663.60 m2sini teslim ettiği, kalan miktarı teslim etmediği anlaşılmaktadır. Taraflar arasındaki sözleşmenin 4. maddesinde iş bedeline ilişkin olarak ödeme planı kararlaştırılmış ise de, davalının iş bedelinin tamamını ödeyip ödemediği araştırılmamıştır. Davalı eksik teslim edilen (iş) miktar için bedel ödemiş ise, bu miktar teminat mektubuna el atabileceğinden, davalıya yapılan ödemelerle ilgili ispat imkanı tanınarak, eksik teslim edilen iş bedeli sözleşme hükümlerine göre belirlenip yapılan fazla ödeme yani bedeli ödenip teslim edilmeyen iş varsa bu miktar için davanın reddine karar verilmelidir. Yerinde olmayan bilirkişi görüşüne dayanılarak davanın kabul edilmiş olması usul ve yasaya aykırıdır...**” şeklindedir.

C. Kamu Denetçisi Abdullah Cengiz Makas'ın Kamu Başdenetçisi'ne Önerisi

12. Kamu Denetçisi tarafından, idarece uygulanan cezai işlemin yerinde olduğu ancak kesin teminatın irat kaydedilmesi ve ihalelere davet edilmeme işlemlerinin hukuka ve hakkaniyete uygun olmadığı değerlendirilerek şikâyetçinin uygulanan gecikme cezasının iadesi yönündeki talebinin reddedilmesi ancak irat kaydedilen kesin teminatın iade edilmesi ile ihalelere davet edilme taleplerinin kabul edilmesi yönünde Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığına Tavsiyede bulunulması yönünde Öneri Kamu Başdenetçisi'ne sunulmuştur.

D. Hukuka ve Hakkaniyete Uygunluk Yönünden Değerlendirme

13. 3 numaralı paragraf ve alt bentlerinde açıklandığı üzere şikâyetçi İdareden aldığı ihalede malları zamanında teslim etmemesi gerekçesiyle İdarece hakkında cezai şart uygulandığını, kesin teminatına el konulduğunu iddia ederek kesin teminatının iadesini, uygulanan gecikme cezasının iptalini, İdarede görevli Satın alma grup başkanı ve sorumluların cezalandırılmasını ve İdarece yapılacak başka ihalelere davet edilmeyi talep etmektedir.

14. Şikâyete konu olan konteyner yapım ihalesi yüklenici ile idare arasında imzalanan sözleşme hükümlerine dayanan, Kamu İhale Kurumunca hazırlanan tip sözleşme niteliğinde olmayan, AFAD Başkanlığınca hazırlanan, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunundan istisna olarak Afet ve Acil Durum Harcamaları Yönetmeliğine dayanan bir sözleşmedir. 10.8 numaralı paragrafta açıklanan sözleşmenin 33.1 inci maddesi gereğince sözleşme ve eklerinde hüküm bulunmayan hallerde, ilgisine göre 4734 sayılı Kanun ve 4735 sayılı Kanun hükümlerinin, bu kanunlarda hüküm bulunmaması halinde ise Borçlar Kanunu hükümlerinin uygulanacağı hususu hüküm altına alınmıştır.

15. 10 numaralı paragrafta değinilen sözleşme hükümlerine göre; yüklenici firma, sözleşmenin imzalandığı 2014 tarihinden itibaren 3 gün içinde işe başlayacak, işe başlama tarihinden itibaren 40 takvim gününün bitmesiyle teslimatı gerçekleştirecektir. Madde hükümlerine göre; yüklenicinin işe başlama tarihinin 2014 tarihi, iş bitim tarihinin ise 2014 tarihinin olduğu anlaşılmıştır. Şikayetçi yüklenicinin, iş bitim tarihinde tam olarak teslimatı yapmaması nedeniyle İdarece yazılan 2014 tarih ve sayılı yazı ile 2014 tarihinde teslimata hazır olan kısmının teslim alınacağı, teslimata ilişkin gerekli bilgilerin idareye bildirilmesi aksi takdirde sözleşme gereği cezai işlem başlatılacağı hususu şikayetçiye bildirilmiştir. Bu bildirimden ardından 5.2 numaralı paragrafta açıklandığı üzere, **İdarede görevli kişilerce teslimatın yapılacağı mahalde 2014 tarihli tutanak düzenlenmiş olup; bu tutanakta; sözleşmenin 19.1 maddesine göre % 30 oranında eksiltme yapıldığı, sözleşmeye konu 94 adet banyo ile 120 adet wc konteynerden eksiltme sonrası kalan 66 adet banyo ve 80 adet wc'den, 12 adet wc'nin idareye teslim edildiği, 5 adet wc ve 5 adet banyonun teslimata hazır olduğunun tespit edildiği, yüklenici firmanın kalan kısımları sözleşmeden kaynaklanan (27/2 nci madde) cezai şartları kabul ederek, 2014 tarihinde tamamını teslim edeceğini ve etmediği takdirde kesin teminatının irat kaydedileceğini, hazır olan ürünlerin teslim alınarak geri kalan ürünlerin teslim alınmayacağını kabul ettiği hususları belirtilerek yüklenici ile İdarede görevli memurlarca birlikte imza altına alınmıştır. Yükleniciye verilen son tarih olan 2014 tarihinde yüklenici tarafından İdareye teslimat yapılmadığı ancak bu tarihten sonra yüklenicinin idareye yazdığı 2014 tarihli dilekçesi ile konteynerlerin teslim alınmasının, muayene ve kabul işlemlerinin yapılmasının istenildiği tespit edilmiştir.**

16. İdarenin yükleniciye hitaben yazdığı 5.5 numaralı paragrafta değinilen 2015 tarihli yazıda özetle; 2014 tarihinde yapılan denetim sonucunda düzenlenen tutanağa göre kalan malların 2014 tarihine kadar teslim edilmesi aksi takdirde teminatın gelir kaydedilerek hazır olmayan malların teslim alınmayacağını karşılıklı imza altına alındığı, buna rağmen işin zamanında teslim edilmediği 2014 de yüklenici tarafından teslimat için dilekçe verildiği, İdarenin konteyner ihtiyacı halen devam ettiğinden sözleşme sırasında verilmiş 235.980,00TL tutarındaki teminatın gelir kayıt edilerek 2014 tarihinden itibaren 2014 tarihi arasında geçen 10 gün içinde sözleşmenin 27.2 maddesi gereğince gecikilen her takvim günü için binde 1 oranında gecikme cezası uygulanması 3.933,00-TLX10 gün= 39.330,00-TL hakedişin kesilerek geri kalan kısmının da bu şartlar altında alınmasına karar verildiği hususu şikayetçiye bildirilmiştir. Bu yazı sonrasında da İdarece, 2014 tarihli fatura ile 905.060,00 TL den kesin teminat tutarı 235.980,00 TL ve 10 günlük gecikme cezası bedeli 10x3.933=39.330,00 TL kesilmek suretiyle yükleniciye 2014 tarihinde 622.478,84 TL ödeme yapılmıştır. Şikayet dosyasında bulunan sevk irsaliyeleri ve teslim tutanaklarından yüklenicinin 2014 tarihli dilekçesinde belirttiği gibi malları teslim etmek üzere bu tarihte hazır ettiği ve söz konusu malların idarece kısım kısım teslim aldığı anlaşılmıştır.

17. Yukarıda kısaca özetlenen sözleşme sürecinden de anlaşıldığı üzere, yüklenicinin işi kendisine verilen ek sürenin sonu olan 2014 tarihinde teslim etmediği, 2014 tarihinde ise gecikmeli olarak teslim ettiği tespit edilmiştir. 10.4 numaralı paragrafta yazılı sözleşmenin 27 nci maddesi hükümleri gereğince, yüklenicinin iş bitim tarihi olan 2014 tarihinde malları teslim etmemesi üzerine, **İdarece yükleniciye 2014 tarihli tutanakla 2014 tarihine kadar ek süre verdiği, verilen bu sürenin sözleşmenin 27.1 maddesinde belirtilen "10 gün süreli yazılı ihtar yapılır" hükmüne uygun olduğu, yüklenicinin sözleşmeye uygun olarak zamanında malları teslim etmemesi nedeniyle geciktiği her bir takvim günü için protesto çekmeye gerek kalmaksızın sözleşme bedelinin binde**

biri oranında gecikme cezası uygulandığı ve yüklenicinin 2014 tarihinden 2014 tarihine kadar 10 gün geciktiği gözetildiğinde 3.933.000 TL sözleşme bedeli üzerinden her gecikilen takvim günü için binde bir oranında hesaplanan (3.933x10) 39.330,00 TL gecikme cezasının sözleşmenin 27.2 ve 27.3 maddelerine uygun olduğu ve İdarece gecikme cezası kesilmesinin hukuka uygun olduğu anlaşılmıştır.

18. 15 numaralı paragrafta bahsedilen İdare ile şikayetçi tarafından birlikte imza altına alınan 2014 tarihli tutanakta yüklenici firmanın malın kalan kısımlarını sözleşmeden kaynaklanan (27/2 nci madde) cezai şartları kabul ederek, 2014 tarihinde tamamını teslim edeceği ve etmediği takdirde kesin teminatının irat kaydedileceği hususu açıkça düzenlenmiş olup; şikayetçi yüklenici şirket yetkilisi bu hususu bilerek özgür iradesiyle imzalamıştır. Şikayetçi şirketin, kalan malın teslimi için kendisine verilen 2014 tarihinde üzerine düşen teslim yükümlülüğünü yerine getirmemesi ve teslim etmeme durumunun devam etmesinden dolayı İdarece şikayetçinin kesin teminatına sözleşmenin 27.4. üncü maddesi uyarınca el konulmuştur. 11 numaralı paragrafta bahsedilen Yargıtay kararı ve benzer konularda Yargıtay'ın uygulamaları gözetildiğinde; kesin teminatın irat kaydedilebilmesi için sözleşmenin her koşulda fesih edilmesi şartı bulunmamaktadır. İdare tarafından 2014 tarihinde yükleniciye yazılan yazıyla; İdarenin konteyner ihtiyacının halen devam ettiği açıklanarak bu nedenle belirtilen tarihten sonra yapılan teslimatın kabul edildiği ancak konteynerların, gecikme cezası ve kesin teminata el konulması şartıyla altında alınmasına karar verildiği açıklanmıştır. İhaleye konu olan wc ve banyo konteyneri yapım işi Suriye'deki savaştan kaçarak ülkemize sığınan mültecilerin bulunduğu sınır bölgelerine gönderilmek üzere yükleniciye ihale edilmiştir. İşin acil olması nedeniyle 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu hükümleri yerine Afet ve Acil Durum Harcamaları Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda afet ve acil durum hallerinde ortaya çıkan ihtiyaçların karşılanması amacıyla sınırlı olmak üzere harcama yapılarak ihaleye çıkmıştır. Şikayetçi yüklenici tarafından 12 adet konteyner, iş bitim tarihi olan 2014 tarihinden önce İdareye teslim edildiği ancak geri kalan kısmın tesliminde temerrüde düşüldüğü ve yükleniciye verilen süreye rağmen konteynerların teslim edilmediği, İdarenin somut olayın özelliklerine göre devam eden ihtiyacının acil olduğu anlaşıldığından İdarece şikayetçinin kesin teminatının gelir kaydedilmesi işleminde hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

19. Ayrıca şikayetçinin İdarece yapılan başkaca ihalelere davet edilmemesi hususuna ilişkin şikayeti incelendiğinde; İdarenin 9.4 numaralı paragrafta bahsedilen Afet ve Acil Durum Harcamaları Yönetmeliği'nin 17 nci maddesine göre takdir yetkisini kullanarak en az üç istekli arasından pazarlık usulüne uygun olarak ihaleye çıktığı, 4.5. numaralı paragrafta bahsedilen İdarenin cevabi yazısında ifade ettiği üzere şikayetçinin süresinde taahhütünü yerine getirmediği bu nedenle teslimat sürecinde eksiksiz, hatasız ve süresinde teslimat yapan firmalarla iş artışı yapıldığı, İdarenin bu işlemiyle kamu yararı ve hizmetine aykırı ve subjektif davrandığı hususunda iddia ve bilgi, belge bulunmadığı gibi dosya içerisinde de buna aykırı bir bulguya rastlanılmadığından şikayetçinin bu talebinin de reddi gerekmiştir.

20. Şikayetçi elinde sipariş üzerine kalan malzemelerin başka yerde değerlendirilmesinin mümkün olmadığını ve AFAD'ın bu malzemelere ihtiyacı olduğu halde sözleşmenin 19 uncu maddesine göre iş eksiltme yaptığını iddia etmiş ise de; gecikmeli teslim tarihinde AFAD'ın bu malzemelere ihtiyacı

olduğunu iddia ve ispat edemediği gibi dosya içerisinde aksine bir bilgi yada belge olmadığından ve sözleşmenin 19.1. maddesinin tarafların serbest iradeleriyle artırım ve eksiltim oranlarını benimsediği ve 2014 tarihinde İdareyle birlikte imzalan tutanakla iş eksiltmeye ilişkin hususun imzalanması karşısında şikâyetçinin bu talebi de yerinde görülmemiştir.

21. Şikâyetçinin, ihale sürecinde yetkili idari personelce kendisine kasten kötüniyetli davranıldığını iddia ederek sorumluların cezalandırılmasını talep etmiş ise de; şikâyet edilen kişilerin idari ve disiplin sorumlulukları söz konusu olacağından ve bu yolla idareye müracaat ve başvuru yolları tüketilmediğinden şikâyetçinin bu talebi değerlendirilmemiştir.

22. Yukarıdan beri anlatılan hususlar, bilgi, belge ve dosya kapsamı hep birlikte değerlendirildiğinde; İdarece yapılan iş ve işlemlerin hukuka uygun olduğu anlaşıldığından şikâyetçinin tüm taleplerinin reddine karar vermek gerekmiştir.

E. İnsan Hakları Yönünden Değerlendirme

23. Anayasanın 10 uncu maddesinde ifadesini bulan kanun önünde eşitlik ilkesinin, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 13 üncü maddesindeki etkili başvuru hakkının ve 17 inci maddesindeki hakları kötüye kullanma yasağının ihlal edildiğine dair herhangi bir bulgu ve bilgiye rastlanmadığı gibi şikâyete konu olayda, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ile İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesinde yazılı ve güvence altına alınmış olan başkaca bir insan hakkı ihlalinin tespit edilemediği sonuç ve kanaatine varılmıştır.

F. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

24. Günümüzde demokratik, modern ve katılımcı yönetim anlayışında idarelerden sadece hukuka uygun hareket etmeleri değil aynı zamanda iyi yönetim ilkelerine de uygun işlem tesis etmeleri beklenmektedir.

25. 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğinin 6 ncı maddesinde: "*Kurum inceleme ve araştırma yaparken idarenin, insan haklarına davalı adalet anlayışı içinde; kanunlara uygunluk, ayrımcılığın önlenmesi, ölçülülük, yetkinin kötüye kullanılmaması, eşitlik, tarafsızlık, dürüstlük, nezaket, şeffaflık, hesap verilebilirlik, haklı beklentiye uygunluk, kazanılmış hakların korunması, dinlenilme hakkı, savunma hakkı, bilgi edinme hakkı, makul sürede karar verme, kararların gerekçeli olması, karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi, kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi, kişisel verilerin korunması gibi iyi yönetim ilkelerine uygun işlem ve eylem ile tulum veya davranışta bulunup bulunmadığını gözetir ve iyi yönetim ilkelerine uyar.*" şeklinde yer verilmektedir. Söz konusu Yönetmelik hükmünde yer alan ilkelerin kaynağını teşkil eden Avrupa Birliği Temel Haklar Şartınının 41 inci maddesinde de iyi yönetim hakkından bahsedilmekte olup benzer ilkelere Avrupa Parlamentosu tarafından kabul edilen "Avrupa Doğru İdari Davranış Yasası" nda da yer verilmiştir.

26. Söz konusu ilkeler yönünden yapılan değerlendirme neticesinde; İdarece talep yazılarımıza **yasal süre içerisinde gerekçeli şekilde cevap verildiği iyi yönetim ilkelerine bu yönlerden uygun davranıldığı anlaşılmıştır.** Ancak şikâyetçi tarafından İdareye yapılmış olan başvurulara çoğunlukla makul sürede gerekçeli cevap verilmesine karşın bazılarında eksik cevap verildiği yada hiç cevap

verilmediği ve Şikayetçiye başvuracağı yasal yolların gösterilmediği anlaşıldığından **idarenin hesap verilebilirlik, haklı beklentiye uygunluk, kararların gerekçeli olması ve kararlara karşı başvuru yollarının gösterilmesi ilkelerine aykırı davrandığı anlaŐılmıŐ olup; İdareden bundan böyle bu ilkelere uyması beklenmektedir.**

IV. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĐÜNE İLİŞKİN YASAL MEVZUAT

A. Dava Açma Süresinin Yeniden Başlaması

27. 14/6/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca, durmuŐ olan dava açma süresi gerekçeli ret kararının ilgiliye tebliğinden itibaren kaldığı yerden işlemeye başlayacaktır.

B. Yargı Yolu

28. 2709 sayılı 1982 Anayasasının "Temel Hak ve Hürriyetlerin Korunması" başlıklı 40 ıncı maddesinin ikinci fıkrasında, "*Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır*" hükmü yer almakta olup, 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nun 20 nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, ilgili idarenin işlemine karşı Ankara Asliye Hukuk Mahkemesi'nde yargı yolu açıktır.

V. KARAR

Yukarıda açıklanan gerekçeler ve dosya kapsamına göre; Şikayetin **REDDİNE**,

Kararın Şikayetçiye, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı'na tebliğine, Türkiye

Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisi'nce karar verildi.

e-imzalıdır

M.Nihat ÖMEROĐLU
Kamu Başdenetçisi